

# La Veu de la Comarca

## Setmanari Regionaliste de Tortosa

ANY II.

PUGNA PRO PARRIA

NUM. 62.

LA CATALUNYA QUE VOLÉM.—«Liure, ni dominada, ni dominadora y respectada de les regions germanes.—Estimada per son valer al exterior y temuda per sa forsa.— Acullit com a propi al foraster que a treballar hi vinga. Y a maniar y a cobrar, a fer lleys y a judicar, cada hu a casa seva, que prou hi té que fer pera enténdreshi. Els empleats de la derra y poch, actius y inteligents.—Ennoblida, altra vegada en llibres de tot saber, la que fou llengua de Sants y de Reys.—Las universitats y escolars tornadas a son esser: obradors d' avensos de la ciencia y planter de filosofhs y juristas. A fora la ensopida rutina.—Intimament unida a la vella Catalunya, gloriosa en sa historia y tradicional en sas lleys y costums, una Catalunya nova, de vida expansiva y en constant progrés, seriament religiosa y ilustradament tolerant.—Repobladas las montanyas per grans boscos, trescant pels singles els corredors enginys moderns, trayent del terrer y de las minas els fruits y minerals. Las aguas de sos rius sa'tant de resclosa en resclosa movent enginys del treball.—Conservats com reliquias els monuments enrunats o antichs y alsarne d' un art fill lligitim del antich criat en els avensos actuals. Voltar les vellas poblacions historicas de populosas y amplias ciutats modernas.—Ports oberts als productes de tots lloch; assegurats ab tractes d' una nació seria; veure al potentat ab afany de ser estimat y útil a la Patria y al obrer intervindre en el govern donantli lo que cristianament y per dret li pertoca.—Volém deixar a nostres fills aquesta Catalunya gran avuy, com ho fou pera son temps la de nostres passats.—Pero ob teninho tenim lo precís: Forsa, riquesa y inteligencia. Reprimim el vicí del egoisme y exaltém la virtut que a cap ens manca: L' amor a la Patria.—LUIS DOMENECH y MUNTANER

### PREUS DE SUSCRIPCIO

Tortosa al mes. . . . . 0'50  
 Fora semestre. . . . . 8'00

### DIRECCIO Y REDACCIO

Carrer del Parque, N.º 8.

Tortosa 13 Mars de 1904.

La Redacció no fa seus los conceptes ni continguts dels articles firmats ó copiats

## SANTORAL

Diumenge 13, IV de Quaresma. Sts. Ramiro y Rodrigo mrs.—Anima.—Dilluns 14, Stas. Florentina vg. y Matilde reyna.—Dimars 15, Sta. Madrona vg. mr. y Is. Longinos mr.—Dimecres 16, S. Heribert b. y sta. Juliana mr.—Dijous 17, S. Patrici b. y s. Joseph de Arimatea cfs.—Divendrés 18, S. Gabriel Arcàngel y lo Bto. Salvador de Horta.—Abstinencia de carn.—Disapte 19, San Joseph, espós de Ntra. Sra., patró de la Iglesia católica, y sta. Quintila mr.—Ordres.

## Un argument buit

III

Pera que no 'ls hi quede cap fugida als que fonamenten sa enemistat ó sos rezels contra 'l catalanisme en l' acusació que se li ha fet de barcelonisme, volém concedir que 'l dia que 'l catalanisme logres realisar sas aspiracions d' autonomia, hi hagues una part de catalans tan superbiosos y tan cegos d' enteniment que sacrificuessen los interessos de Catalunya a un mal entes benefici de Barcelona, y que l' inmensa majoria formada pels restants habitants de Catalunya consentissen per inverossimil debilitat l' atropell.

«Fá bé ó fá mal ara Madrid en defensar y sostenir l' actual centralisme? Tant si fá bé com si fá mal, es innegable que les mateixes rahons que assisteixen a Madrid pera explotar a Espanya assistirien en son dia a Barcelona pera explotar a Catalunya. Desde 'l punt de vista moral es donchs, evident, que pel pecat de centralisme may podria acusarse a Barcelona en major fonament del que 's pot acusar a Madrid, y desde 'l punt de vista material es també evident y inconcus que, quant més petit siga 'l radi en que 's deixa sentir l' acció del centralisme, menys funests han de ser sos resultats.

Y aixó s' explica senzillament per la natural virtut de les lleys de l' economia social. Quan entre 'l centre explotador y les extremitats explotades la distancia es considerable no hi ha entre 'ls dos termes átres relacions que les artificioses de la po-

litica y de l' administració: direcció y mando per una part; sumisió y obediencia per l' atra; es a dir: la molla pera 'ls uns y l' hos pera 'ls atres. Quan la distancia es curta, ademés de les dites relacions, hi ha les inherents a tots los demés ordres de la vida.

En lo primer cas hi ha paissos del Estat centraliste predestinats a desempenyar exclusivament lo paper de víctima sense cap compensació: en lo segon l' acció del centralisme está neutralisada per moltes y diverses compensacions. En aquest cas no hi ha súbdit del Estat a qui no siga possible fruir los beneficis del centralisme; no hi ha privilegis ni exclusions, encara que no de carácter absolut, ben remarcables derivats, quan l' acció del centralisme 's deixa sentir en un territori relativament extens, de les diferencies étniques y de distancia de les regions respecte del centre: diferencies que no existeixen quan lo centralisme actúa sobre un territori reduit; tot lo qual motiva que en lo primer cas, aixís la part odiosa com la beneficiosa del centralisme, no 's puguen repartir en igualtat de proporció entre les diverses regions que componen l' Estat, y que en lo segon hi hagi mes equitat en lo repartiment lo mateix de les càrregues que de 'ls beneficis del centralisme.

Pera que tot aixó 's comprenga millor posarem un exemple ben tangible. La comarca de Tortosa, allunyada de la capital de Espanya, no te ab dita capital mes que relacions de dependencia. Aquí tenim que pagar lo que de Madrid ens demanen y en la forma que d' allí 'ns prescriuen; tenim que subjectarnos a les lleys que d' allí 'ns dieten tant si 'ns convenen com si no, tant si s' adapten com si no a la nostra conveniencia y voluntat, als nostres modo de ser y costums. En cambi, Madrid, si res consum dels productes de la nostra comarca, be 's pot assegurar que no arriba al 1 per 10.000 d' eixos productes, y son ben contats los fills d' ella que viuen del centralisme, lo mateix aquí que a Madrid.

Compares la situació de Tortosa respecte a Madrid ab la de Valdepeñas, Talavera, Medina del Campo y atres poblacions del centre, y la cosa ja muda d' aspecte: les esmenta-

des diferencies ó desigualtats en les mútues relacions ja no existeixen. Aqueixes poblacions están mes identificades ab Madrid per la communitat de llengua y de totes les condicions étniques; la proximitat a Madrid facilita en diverses formes als habitants d' eixes poblacions fruir dels beneficis del centralisme madrileny, y d' ell ne surten guanyadores, totes les comarques properes, perque l' aglomeració de vehins a la capital fá que ella consumeixca gran part dels productes de dites comarques. No hi ha por de que en elles se queixen del centralisme madrileny tan amargament com en les regions de la periferia; porque son molt distints los efectes que ell produeix en unes y altres.

Donchs bé: Tortosa y quansvol atra població ó comarca de Catalunya estan respecte a Barcelona en la mateixa situació que les poblacions del centre que hem anomenat respecte a Madrid. Aixó naturalment; que atenent ademés a la diferenta condició de les dues capitals, Barcelona te la ventatja de ser no sols centre de consum, sino centre d' exportació y de treball; per quins motins son vehinat dona mes beneficis a les comarques catalanes que no n dona 'l de Madrid a les castellanés.

De manera que adneh concedint com a possible l' absurd d' un centralisme barceloní caleat en lo madrileny, y diem absurd per la condició de Barcelona ajustada axis a les conveniencias de la capital com a les de tota la regió, condició que no te Madrid, may podria resultar tan funest lo centralisme barceloní pera cap població de Catalunya, com ho es lo madrileny pera la gran majoria de les poblacions d' Espanya.

A. M.

## El discurs den Rusiñol

Entre las veus enrogalladas de la baralla de marmanyeras, entre 'ls esperits raquitics ó revoltosos dels que atia l' ambició personal, entre la disbauxa parlamentaria del Congrés, entremitg de la bojeria dels que no saben ahont van ni qué volen, ha ressonat la veu de la rahó,

ha aparescut el sentit práctic, ha parlat el seny y el patriotisme, desentonant realment com desentona una nota seria entre la gresca del Carnestoltas.

El Catalanisme, que no es dréta ni esquerra, ni oposició, ni Govern, ni lliberal, ni conservador, ni republica, ni monárquic, que és amor al progrés, a la pau, al treball y a la patria, ha parlat en el Congrés del Estat espanyol sentant el seu criteri salvador, mentres centenars de diputats se barallaban pera consumir l' obra de destrucció d' Espanya. Y ha sentat:

Que 'ls municipis y las regions deuen ser autónomas; que l' Estat está desacreditat y que sols las regions y els Municipis poden fer obra d' avens y cultura ab la confiança dels pobles, que ab la llibertat s' hi creu o no s' hi creu, y si lo primer, s' ha d' anar a las darreres conseqüencias; que és imprescindible separar las rendas del Estat de las dels Municipis; que aquets han de tenir hisenda propia, y bens propis, ab llibertad de ferse grans; que aixis se fá per tot arreu ahont se progressa, perque l' centralisme és la mort y la corrupció, ruina y vergonya.

El Catalanisme ha sentat tota una doctrina, tot un programa que anirà detallant ab esmenas, fent obra de patria, de progrés y de cultura. «Se l' escoltarán? ¡Qui sab! Si a Madrid no se l' escoltan, prou aquí l' van estimant, apuntant un desengany més, els qui encara esperan de la política espanyola.

El discurs del diputat per Barcelona y president de la Lliga Regionalista don Albert Rusiñol, ha sigut la nota del dia en las societats politicas y económicas, en las reunions de tota mena.

El senyor Rusiñol ha cumplert com a bó; ha portat eloquentment la veu dels seus electors y la dels amichs nostres de tot Catalunya y ha interpretat segurament el desitjos de molts que en altrás regions pensan y estiman a la seva terra, pastura del caciquisme y dels homes de la política centralista.

L' efecte que ha fet el discurs del senyor Rusiñol, el demostran els innumerables telegramas que societats y particulars li han dirigit, feli-

citantlo y encorantjanlo en la seva patriòtica campanya.

Juntí'l senyor Rusíol, a las rebudas, la felicitació de LA VEU DE LA COMARCA.

Y segueixi parlant ben alt y ben clar, el valent diputat per Barcelona y els digníssims companys seus en Corts. Tenen tot un poble al seu darrera; representan una opinió, una gran forsa, cada dia més potent y cada dia més ferma.

## Als amos y mitjés

Ignoravem la participació que'l nostre distinguit amic y fill de la comarca D. Joan Martí y Miralles va tindre en l'origen de la célebre qüestió de la parceria que avuy remou l'opinió publica de Catalunya.

Tant per donar compte de l'esmentada participació, com per lo notable del discurs que'l Sr. Martí va pronunciar en l'Academia de Jurisprudencia y Llegislació de Barcelona referent a dita qüestió que ab tota amplitud se discuteix en aquella docta corporació, transcribim ab molt de gust l'extracte que de dit discurs porta l nostre company *La Veu de Catalunya* del 4 dels corrents.

Diu aixís:

## Academia de Jurisprudencia y Llegislació

Presidint D. Ramón d' Abadal y actuant de secretari D. Lluís G. Bofill, se reuni dita corporació, continuant l'estudi de qüestió relativa a la naturalesa jurídica del contracte de parceria y l'aplicabilitat del judici de desahuci al esmentat contracte.

Feu us de la paraula'l distinguit acadèmic D. Joan Martí y Miralles.

La circumstància d'haver sigut dit senyor l'advocat que sostingué davant de l'Audiència el criteri que després adoptà'l Tribunal Suprem, en la sentència de 29 de Juliol de 1902, feu que signés major, entre 'ls acadèmichs, l'interés pera sentir la seva paraula y prestar una gran autoritat a las afirmacions ab que comensa'l seu discurs, reconeixent la necessitat de fer quelcom pera evitar que la generalisació de la doctrina continguda en aquella funesta sentència (que ell creu lògica, donat l'estat de dret creat pel Còdich), causi a l'agricultura catalana 'ls perjudicis que indubtablement li causarà y que'l senyor Martí y Miralles, ab gran imparcialitat y altesa de miras, declarà que's deuen evitar a tota costa.

Aludi las doctrinas sustentadas pels ilustrats acadèmichs que han intervingut en aquest debat y se proposà la tasca de ferse carrech de las opinions dels que, colocats en diferents punts de vista, veuen en la parceria un arrendament, una societat, un contracte que participa de la naturalesa d'abdós, una convenció similar a la rabassa morta, o una convenció de naturalesa especial, quina naturalesa jurídica sigui sempre idèntica o's regeixi en cada cas pels usos y costums de bon pagés, admesos en la localitat o comarca respectiva.

Feu notar l'importància y ventajass de la parceria, que estimula l'esperit de treball, enlaira la calitat del treballador del camp, el lliga més fortament a la terra que conreua, l'acosta al capital, disminuint els

conflictes de caràcter social, y proporciona ocupació adecuada a la familia del parcer.

Avuy, el Tribunal Suprem, aplicant el Còdich a Catalunya, ha dit que'l desahuci no és aplicable a la parceria, y per aixó és necessari posar a dit contracte a soplug de la mala fé, que podria ampararse en dita doctrina.

Se mostra contrari'l Sr. Martí y Miralles a la tesis del arrendament. En el terreno filosòfich procurarà demostrar, ab habilísimos arguments, que en la parceria no hi há preu cert, y fins que no hi há preu, dochs no creu que es pugui dir que'l parcer paga el amo de la terra ni aquest al parcer, sinó que entén que hi há certa mena de condomini, en virtut del que cada hù té un veritable dret real sobre la respectiva part de fruits; arribant a sostenir que'l amo no cedeix pas al parcer l'aprofitament de tota la terra, sinó que'es reserva'l d'aquella part quins fruits li pertocan. Segons el dret romá, entén el senyor Martí que tampoch se tracta d'arrendament, donchs certs textos de l'Institut donan a entendre que, quan en contractes similars el preu no consisteix en diner comptat, no hi há veritable arrendament, y en lloch de las accions propias d'aquest contracte, naix la acció *proscriptis verbis*. Altres textos del Digest y del Còdich de Justicia serveixen al orador pera enrobustir aquesta opinió. El Còdich Civil, si bé anomena arrendament a la parceria, la sustreu al imperi de las reglas que regeixen l'arrendament pera sotmetrela a las que regeixen la societat.

Peró'l senyor Martí y Miralles declarà d'una manera terminant que la parceria tampoch és una societat, puig si bé, segons el dret abstracte, cap diferència hi veu entre una y altre, en el dret positiu, aquesta opinió, que alguns autors han sostingut, la creu l'orador inadmissible. En el Dret romá la particula *quasi*, que usa'l Digest al parlar del dret que té'l parcer (*quasi ex jure societate*), demostra que no hi há pas identitat completa entre una y altra convenció. Y la disposició del article 1579 del Còdich civil que anomena arrendament a la parceria, sometentlas a las reglas del contracte de societat, prova que en el dret novíssim tampoch se pot sostenir que la parceria sigui idèntica al un ni al altre.

El senyor Martí y Miralles, quin discurs fou certament eloqüent y plé d'erudició, aludi a las opinions de Bartolo, Boetius, Vinnius, Godofred, Heineccius, Gibert y altres autors, quedant en l'ús de la paraula pera la sessió vinenta.

Fou justa y fortament aplaudit.

La Junta de Govern de l'Academia se reunirà proximament pera tractar dels medis d'exteriorisar el criteri unaním de la docta corporació favorable a l'aplicabilitat del judici de desahuci a la parceria.

## Un prudentís

Ningú com D. Manel tan cristiá:  
Resava molt y anava a confessá,  
Prenia'l Cos de Deu ab devoció,  
Y sospiraba y feya'l plorició.

Lo jorn que ell va morir  
Tothom diu que va dir:

—Qué gloria tindrà al Cell!

¡Tan bo, tan bo com era don Manel!  
Mes ¡ay! s'ha condemnat  
Per ser poruch malvat,  
Que ab tanta devoció...

¡Per defensá a Jesús may va ser bó!

Joseph E. Soler.

## La Missa del Papa Marcelo

Crech que la Milícia Angelica establerta en lo nostre Seminari, ja no li resta més feyna a fer pera obsequiar d'una manera millor al seu Sant Patró l'Angel de les escolles, com ho feu al cantar la missa escrita per Palestrina, titulada del Papa Marcelo.

Quants de recorts ens evocaren les seves notes! Lo mal empleo del art de la musica lo mateix avuy, que en los temps del P. Feijoó de San Felip Neri, de Soto, de Langa, de Aminuccia del cardenal Vitalozzi, que ja clamaven airats en contra de la música dolenta en los temples; ens recordava, com havia naixcut aquella preciositat base fonamental de tota bona musica, y que apesar de haber transcurrit tants anys y sigles, no s'ha escrit res millor, contemplabem a Palestrina, desesperat al sentir les abominacions musicals comeses en lo Temple de Deu, exclamant enfront del Pontifex Pio IV "San Pare, conteni vostre sant y just enfado; jo guanyaré la bona causa; Deu guiará la meua ma y hem posará fe en lo cor y jo dedicaré a la memoria del Papa Marcelo la tercera missa, de la qual dependrà l'esdevenir, de la música sacra en tot lo mon; y aquell prodigi de sublimitat de sensillesa y de bellesa de la obra de Palestrina, que ompli d'alegria'l cor de San Carlos Borromeo, y de satisfacció al Papa Pio IV que al sentirla exclama: *Aquestes tendres armonies son trasunto dels cors que l'apostol va escoltar en la Jerusalem triunfant*. Lo Credo de aqueixa missa es lo mateix que un dia varem sentir cantar al Orfeo Catalá, d'una manera admirable y en un moment solemne en la Catedral de Tarragona, durant lo sacrifici de la Missa, devant de la tomba que tanca les despuelles del gran Rey D. Jaume el Conqueridor, volen a la vegada confesa al Deu del Cristianisme, redimí a la Patria estimada, y enaltir lo cor per l'Art en la més bella de les seuas manifestacions.

La Milícia Angelica, obehin lo manat pel Sant Pare Pio X y 'ls escolars del nostre Seminari secundant tans bons propósitos, varen tindrè la felís idea de deixarnos sentir la dita musica de Palestrina; molt ben executada per les capelles de la Catedral, Seminari y Coleigi de Vocacions Eclesiástiques, baix la intel·ligent batuda del Mestre Torres, per quina justessa 'ls felicitem a tots, demanantlos que per be de la religió y del art, preservin en lo camí empres; seguint lo manament del Pontifex Pio X.

## Josephs

Sant Joseph era fuster y... també ho era'l senyor Joseph, el marit de la Sra. Pepa y pare d'aquella Pepeta que tenia el cor robat al meu amic Pepet.

Excuso dils'hi la festassa que hi havia en aquella casa'l dia 19 de Mars, festa dels Josephs y dels fusters.

Peró'l any passat va ser la més grossa de totes.

En Pepet (el meu amic) va decidir-se aquell dia y després d'un grapat de temps d'anar d'amagatotis ab la Pepeta, va pensar donar el cop y aixís ho feu.

Tot just acabavan de dinar el Sr. Joseph y sa familia, quan truquen y's

presenta un mosso ab un caixó al cap y una targeta que deya.

«José N.—A sus futuros suegros». ¿Y qu' es aixó noy? ¿Qui hi ha aquí?

—Miri, matóns. Avuy es la diada. —Oh, y son de ca'n Pa y nous.—Si mira; Carme n.º 22.

—No 'n trobará pas de millors. —Té noy, una pesseteta per anar al teatro.—Escolta ¿qui 'ls ha encarregat?

—Un jove molt fi y molt ben parlat.

A la Pepeta li pujaren 'ls colors a la cara; tan, que li fou precis confessar a sos pares, lo que fins allí havia callat.

—Bueno, més es precis que'l coneguém, va dir la Sra. Pepa. —Bé, noya, bé!

—Si mare; m'estima molt, y jo... —Bueno, bueno, que vingui.

A lo que'l mosso dels matóns contestà:

Es abaix que espera saber la impressió que ha fet el seu regalo. ¿Li dic que puji?

—Si home sí. —Y'l bailet s'en aná content com unas pasquas, pensant que'l esperaba un altre pesseta.

Al cap de dos minuts entrava al menjador en Pepet.

—Que Déu 'ls guart. —Y a vosté també. Ja pot seurer.

—¿Ahont? —Home al costat de la noya.

—Es a dir que... —Si home sí; avuy es diada solemne y un Joseph mes a taula, es mótiu d'alegria pera nosaltres. Digui ¿quin ofici té vosté?

—Fuster.

—No 'n parlém mes. Noya, aboca 'ls matóns.

—Suposo que vé ab bons fins.

—Y tant. Ja s'pot morir tranquil que no faltará sucesor pera la botiga.

—¿Que hi dius Pepa?

—Si s'volén... y no té d'escalfar cadiras gaire temps...

—Per l'altre Sant Joseph, casats.

—¿Que t sembla noya?

—Qu' es llástima que d'aquí a un mes no torni a ser Sant Joseph.

Arreglaren tractas, es parlá de lo acostumat en semblants ca-sos, y en Pepet m' encarrega 'ls fassi saber que'l dia 19 d'aquest mes hi haurá boda y 'ls convida a tots a menjar mató, puig será Sant Joseph complet; es a dir, de nom, d'ofici y de ca...sat.

Salvador Sarrado.

## Retalls

En Blasco, y l'ex-tinent de policia ja s'han batido.

Com és de cajón, la sanc no vá arribar en lloc.

Peró la premsa diu que 'ls dos se portaren com uns caballeros.

Fins al punt de que ara es en Blasco en persona, qui demana la reposició del tinent, qui tingue que deixar la nòmina per culpa del diputat valenciá.

Y'l honor ha quedat net de bogada; y ni'l senyor Alasteny es; "un tenientito sin vergüenza", ni en Blasco es lo qui, parlant de son contricant, li dirigí la finaesa que vá entre comilles.

Aixó dels lances, es com los remys del Doctor Munyón: fan miracles.

Y regeneran mes que tot l' oli de tots los fetjes de tots los badejos de "la mar hirviente y fiera."

Y 'l mon segueix sent un agregat de plagues, devant de les que les d' Egipte, son microbis al costat d' una ballena.

Y salebro, caballeros, qu' hayais zellido senceros.

Lo Sr. Maura digué al Parlament que considerava delictu el desaffo.

Lo Sr. Sánchez Guerra ha tornat a nombrar tinent del cos de policies al señor Alasteny, que 'l día avans se desafiá ab lo Sr. Blasco.

Y ara qui 'ls entenga, que 'ls peli, á n' aquet parell de senyors.

Y si trovan lo sentit comú, envihintlo á Madrid, que l' han perdut de vista.

Se diu que l' Emperador d' Alemania vindrá a Barcelona pel mes d' Abril, trobantse aquí ab el Rey d' Espanya.

Se diu que 's tracta de fer una aliança de totas las nacions continentals, menys Suecia y Portugal, contra Inglaterra.

Si aixó passés, que és una mica difícil per las desconfiansas que corren, Espanya faría de Corea d' Europa.

Napoleón tingué aquet pensament y comensá a desenrotllarlo; en Bismarck el sostingué moltes vegadas y fins el plantejá a Napoleón III.

¿Se desenrotllará ara si Inglaterra vol deturar el camí del exércit rus cap a Seul?

Fora sensible y més pera Espanya, que pagaria 'ls plats trencats.

A l' aliança, com ja deyam no fá gaire, totas las nacions hi portarian quelcom terrible: esquadras, exércits, canons, invents destructorts, diners; tothom hi portaria lo que pega.

¿Y nosaltres? Nosaltres... lo que reb.

La esquena.

Val més que no vingui 'l cas, perque 'ls inglesos no dormen y avans de que esclatés la confabulació, mirarian de destruírla llevantse sobre Fransa y sobre Espanya.

Seny, seny y molt seny.

Segueix la gresca política. Els republicans y els liberals dels dos bandos volen la dimissió den Remero Robledo: ja han parlat ben clar.

O la dimissió o l'obstrucció.

Y el país, que enloch pot tenir millor an'en Romero que embotellat á la Presidencia, perque al menys no destorba, que's reventi.

¡Oh delicias de la política madrilenya, gangas del patriotisme dels partits!

¡Qui ho havia de dir que anyoríam a n'en Cánovas y a n'en Sagasta!

Prova de que aném de mal en pitjor cada dia.

En Canalejas, que no deu haver estat més que un día al Congrés desde que las Corts son obertas, ab tot y viure a Madrid, ha tingut una frase que pinta la política centralista.

«¿Hacen ustedes obstrucción? Ahora ire al Congreso.»

Es a dir, ara que no 's pot fer res, que no 's pot legislar ni 's pot proposar, ni sentar criteri; ara que sols aném al escándol y al descrédit, ara part hi vull.

¡Magnific señor Canalejas, sublim!

## NOTICIES

Dilluns a las sis de la tarde tingué lloc en el Palau una reunió de varios representants de diferentes asociaciones y periodics presidida per lo Exm. Sr. Bisbe pera fé el nomenament de diferentes juntes que baix la direcció de la Junta Diocesana promogin y treballin pera que las festas que ab motiu del quinquagesim aniversari de la proclamació del dogma de la Immaculada, sigan verament extraordinaries y solemnisimes.

Los asistens entre quins estigue representada LA VEU DE LA COMARCA y Centre Excursionista surtiren tots animats dels entusiasmes y bons desitjos que com a Tortosins y admiradors de la Verge Maria, baix quina sombra se axuplugarent los nostres primes Concellers, estan disposats a continuar las glorias y pagines de la Tortosa Cristiana.

Varies y escullides son las festas qu' es pretenen portar á cap, essen mol de alabar lo bon acort o millor dit manament que lo nostre Exm. Sr. Prelat doná referen a que los sermons y prediques en las que se expliqui las causas rahons y motius de las festas, com també la descripció de la doctrina, dogma y solemnitats de la Iglesia que ab dit motiu se celebrarán; se expliqui tot en la llengua propia del país, afi de que los oyens ne quedin enterats.

### La salud pública

Fá temps que'n las columnas de la VEU havem parlat de lo que 'ls periódics locals Los Debates y El Eco de la Fusión també s' han ocupat ultimament, respecte de la necessitat que hi ha de fer desapareixe las dos cunetas d' enfront del Parc, convertidas per no poder desaignardonadasa fondaria, en diposits d' inmundicias, que son foco de malalties y al objecte, possessan la construcció de una alcantarilla, medí mol bo y segur, que ja s' ha intentat en diferentes ocasions portarse a cap, mes l' espedient per un costat y determinadas exigencias per un altre, han fet imposible.

Séns dirá tal volta que lo tros de carretera comprés dintre el plano d' examen al ser aprobat previ informe de la Direcció d' Obras Púbricas, va quedar convertit en carrer ó travesía; si es així, las mateixes rahons existeixen per lo tras d' enfront lo Parc, perque el plano de urbanisació de dita barriada fou també aprobat y informat favorablement per la mateixa Direcció.

Sobre totes las rahons, hi ha la lley suprema de la salud pública, y á las autoritats locals competeix ferla cumplir per sobre las inquinas y conveniencias particulars.

En aixó no volem dir se dessiteixi de ferse la alcantarilla ans al contrari los vehins d' aquella barriada tenen dret a que sels consideri com als demés habitants de la ciutat, ja que com ells pagan tots los impostos municipals; mes com temem que lo plasso es llarc, ómplinse las cunetas que a rés responen y aixís las aguas de la pluja correrán com corren en lo restán de carré del Temple que es tan carreterra y travesía l' n tros de carré com l' altre.

La campanya empresa per aquesta Alcaldía de perseguir sens contemplacions de cap mena als tenders que 'n las pesadas defraudan descaradament al públich, mereix nostre mes entusiasta aplauso. No podém menos qu' encoratjarla á continuar en son lloable propósit ben persuadits d' interpretar l' opinió del poble sobradament agoviat per la perllongada persistencia de preus altíssims dels aliments de primera necessitat que fan poch menos qu' imposible la vida del obrer.

Se ha publicat el volúm 19 de la Biblioteca Popular de "La avenç," que conté el celebrat drama en quatre actes Joan Gabriel Borkman, del gran dramaturg noruech Enrich Ibsen, traducció de J. Roca y Capull, quin drama fou representat ab gran éxit en lo teatre Intim de Barcelona.

Dit volúm, com tots los de la esmentada Biblioteca, se ven al preu de dos rals, poguentse adquirir en aquesta ciutat en la libreria de Francesc Mestre.

La Liga Regionalista de Girona ha enviat al president del Consell de ministres el següent telegrama:

"Liga Regionalista de Girona, entusiasta servey militar voluntari com a Inglaterra, Estats Units, Suissa y anti-ga patria catalana protesta establiment a Espanya servey militar obligatori, anti-cristiá, inhumá, irracional y anti-patriótic. — Montsalvatge, Matas, Coll, Sambola, Almeda, Fabrellas, Macias.,

Tortosa. Imp FOGUET, P. Hospital 5.

Principado de Cataluña, de lo cual se siguieran no menores calamidades. que en Valencia. Todo lo cual refiere Viciano, como testigo de vista, en la Historia que escribió de las guerras y sediciones de los Comuneros del dicho Reyno, y el Licenciado Escolano en la Historia de Valencia, en la segunda parte. Servicio por cierto digno de tal Caballero, y de immortal memoria. La casa y hacienda deste Bisconde Oliver, es la que hoy goza su decendiente don Pedro Oliver, de la cual procede la de don Layme Oliver, y de su hijo don Francisco. De las personas Eclesiásticas señaladas, que desta casa han salido, se verá adelante en el segundo libro.

Iusepe Cerdan, hijo desta Ciudad, fué uno de los valerosos Capitanes, que en su tiempo hubo en los Estados de Flandes, como se vió en su muerte, porque despues de muchos hechos valerosos, que este gran soldado hizo, como los cuenta Herrera en su Historia, cap. 16. en el año 1584. libro 10. de la segunda parte, y en el cap. 3. de la segunda parte de dicha Historia, como allí se verá largamente, en el sitio de la Villa de Grave, año 1586. En el Ducado de Brabant, vino grande ocorro á dicha Villa, y porque no llegasse, seys Capitanes los más famosos, que ocupaban este sitio, passaron por una Laguna, agua cinta, y entre ellos yba el valeroso Iusepe Cerdan, y don Miguel de Cardona trabaron batalla con el enemigo, y de un Balazo de Arcabuz fué herido Iusepe Cerdán despues de haber muy bien peleado, como tenia costumbre, valerosísimamente, murió este Caballero en compañía de seys Capitanes, que se llamaban don Inan del Castillo, don Pedro Ramirez de Arellano, don Miguel de Cardona, don Gonzalo Gerona, el Capitán Flores, y el Capitán Pérez.

Macian Despuig fué uno de los más eminentes Caballeros de su tiempo, como se hecha de ver, por lo que los Reyes de Aragón hazian caso del, como lo dize Zurita libro 11. cap. 33.

El año 1417. embió el Rey á este Caballero al Concilio de Constancia, no fiándose de sus Embajadores, sino del. Zurita libro 17. cap. 66.

Ha salido desta casa de los Despuchas mucha nobleza, y

do del cerco de Pavia, y de la prisión del Rey de Francia, dezir algo de lo que sucedió en este cerco, que por ser cosa de notar y para que los valientes españoles vean cuán aventajados son en armas á las otras Naciones, y cobren ánimo en las ocasiones, dire lo que el Doctor Vicencio Blasco de la Nuca, Canónigo Penitenciario de la santa Iglesia de Zaragoza, dize en las Historias Eclesiásticas y seculares de Aragón, sacadas á luz el año 1622. en el libro 3. capitulo 3. que el Ejército del Rey de Francia era de setenta mil hombres, y el nuestro de doze mil, gran diferencia ay de doze mil á setenta mil; mas que importa pues vemos en esta ocasión, que vale más un Español que veinte Franceses. Venia tan pujante este Rey, que nunca quiso escuchar á quien le hablaba, para que no ejecutase su intento, tanto que embió á dezir al Marqués de Pescara por un Trompeta, que le daría dozentos mil escudos, si le salía á dar la batalla, respondióle: Amigo dezid á su Alteza, que si dineros tiene, los guarde, que bien serán menester para su rescate.

Haziendo burla en Roma del ejército Imperial, apareció maestre pazquino una mañana con una cédula, la cual dezía: Quienquiera que supiere del Campo de los Imperiales, que se perdió en las montañas de Genova, manifestelo, y darseleha buen hallazgo, y sino lo manifestare, se lo pidirán por hurto. En esta opinión estaban las cosas de nuestro Ejército.

Mas como una noche el Marqués de Pescara salió de su alojamiento muy secreto, con dos mil soldados con camisas sobre las armas, dejando para la guardia de la Ciudad de Lodi mil, y amaneció sobre Mezla, lugar de mil vezinos, murado y fortificado, y bien provehido de vituallas y gente, en donde estaban el Conde Gerónimo Tribulcis, y el Conde Iacobo Tribulcis, Capitanes del Francés, foragidos de Milán, que dos vezes así cuando venia de Pavia á Milán, como de Milán á Lodi abian picado, y maltratado la retraguardia de los Españoles, y estaban allí con sus Compañias de gente de armas.

La noche fué terrible de nieves, frío, y yelo, pero no pu-

Impremta DE JOSEPH L. FOGUET SALES

PLAZA DEL HOSPITAL, 5, TORTOSA

En este establiment se confeccionan treballs tipografichs a preus economicchs. Treballs a varies tintes y sobres papé pergami.

Moreso GRAN BOTIGA DE CALSAT DE TOTES CLASSES Sabates y botines d'ibern Confecció esmerada pera ls que tenen los peus delicats. Casa fundada l'any 1866. PREU FIXOS VENTES AL CONTAT. Plaça de la Seu y Arch del Remen TORTOSA

NOTICIES? DISPONIBLE

NOTICIES? DISPONIBLE

do del cerco de Pavia, y de la victoria del Rey de Francia, do estorbar que al amanecer entrassen la Villa por fuerza de armas, y se apoderassen de todos los soldados vivos, o muertos, y de cuanto en ella abia, con que se volvieron triunfantes, victoriosos, y ricos de despojos, y prisioneros, a Lodi. El Conde Gerónimo murió mal herido, los demás fueron puestos en libertad por el de Pescara liberalmente, sin rescate alguno. Doliáse los soldados de los presos, dados sin rescate, que habla muchos que podían bien pagarlo, y deziales el Marqués: Callad hijos, que entonces nos lo pagarán todo, cuando con su Rey volvamos otra vez a prenderles. Y como adivinando el sucesso, y fin de la guerra, dijo a los soldados: Por estos presos, que doy liberos, tres Reyes me quedan que prender, que son, el de Francia, Navarra, y Escocia en el Ejército que está sobre Pavia. De allí a pocos dias se supo en Roma lo de Mezia, y amaneció Maestre Pazquino, con una cédula que dezía: Que ya abia parecido el Campo Imperial en Mezia, una noche muy fria, y nevada, y que con yr en camisa, se llevaba en las uñas a todo Mezia, y su guarnición, que cuando fuessen armados, y vestidos, llevarian el resto de los Ejércitos de Francia. Otras muchas cosas sucedieron en esta ocasión, que para saberlas, remito al lector al autor citado arriba.

Principado de Cataluña, de lo cual se siguieron a menores calamidades, que en Valencia. Todo lo cual refiere Vicens, conchado Boscano en la Historia de Valencia, en la segunda parte. Servicio por cierto digno de tal Caballero, y de su inmortal memoria. La casa y hazenda deste Boscano Oliver, ver, es la que hoy goza su descendiente don Pedro Oliver, de la cual procede la de don Lays Oliver, y de su hijo don Francisco. De las personas Eclesiasticas señaladas, que desta casa han salido, se vera adelante en el segundo libro. Juase Ovetan, hijo desta Ciudad, fué uno de los vateos de los Capitanes de las Batallas de Pábrades, como se vio en su muerte, porque después de mu- chos pechos valerosos, que esta era su soldado hizo, como los cuenta Herrera en su Historia, cap. 18. en el año 1584. De otras personas insignes en armas, y letras, que han salido desta Ciudad de Tortosa.

**CAPITULO TREYNTASIETE**  
*De otras personas insignes en armas, y letras, que han salido desta Ciudad de Tortosa.*

**B**OLVIENDO al hilo de nuestra historia, y yr rematando este primer libro digo, que en este propio tiempo tambien Luys de Oliver, Caballero de la Ciudad de Tortosa, que fué Bisconde de Castellbó, junto Urgel, sirvió a su Magestad Cessarea, en las guerras de las Comunidades, ó Germania, del Reyno de Valencia en todas las ocasiones de importancia, que se le ofrecieron, y señladamente en los encuentros que la gente de los Comuneros tuvieron, con la del Emperador, Rey y señor nuestro, en las partes de Xátiva, y Gandia: Y ultimamente, en la batalla que se les dió entre las Villas de Morviedro, y Almenara, en la cual fué Coronel de un Tercio, y sirvió a su Magestad con una Compañia de quatrocientos Catalanes, pagados de su sueldo, y peleó como valeroso Caudillo, hasta que fueron desbaratados, y vencidos. Además desto tuvo particular cuydado, en que aquella pestifera parcialidad no se estendiesse, ni sembrasse en la Ciudad de Tortosa, y lugares de la frontera del